

ΑΡΠΑΓΕΣ ΠΑΡΑΝΟΜΟΙ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΠΙΒΟΥΛΕΥΟΝΤΑΙ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟ ΚΡΗΤΗ

Του Ευάγγελου Γριβάκου, Αντιστρατήγου ε.α - Νομικού

Στα μέσα Ιουλίου ενεστώτος έτους, τα επίσημα ΜΜΕ της Τουρκίας ανέβασαν φωτογραφία του ακροδεξιού κυβερνητικού εταίρου Νεβλέτ Μπαχτσελί που τον παρουσίαζε να επιδεικνύει ένα διευρυντικό των τουρκικών διεκδικήσεων χάρτη στον οποίο το Αιγαίο εμφανίζονταν μοιρασμένο στην μέση, τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τα Δωδεκάνησα υπό τουρκική κυριαρχία και η Κρήτη βαμμένη με κόκκινο χρώμα. Στην φωτογραφία προβάλλονταν και μέλος της τρομοκρατικής οργάνωσης «Γκρίζοι Λύκοι» υπαγόμενης στο κόμμα «Εθνικιστική Δράση – ΜΗΡ» του Μπακτσελί και θεωρούμενης ότι προσέφερε τον χάρτη ως «δώρο» προς το τουρκικό έθνος.

Χάρτης Μπαχτσελί

Ο Έλληνας Πρωθυπουργός κάλεσε τον Ερντογάν να δηλώσει αν υιοθετούσε τον χάρτη, αλλά αυτός τήρησε υποκριτικά «σιγήν ιχθύος». Διότι, μια θέση «υπέρ» - ιδίως για την Κρήτη με την αμερικανική βάση της Σούδας - θα μπορούσε να έχει αρνητική επίδραση στην τρέχουσα προ-

σπάθεια εξομάλυνσης των σχέσεων με τις ΗΠΑ, ενώ μια θέση «κατά», θα του στοίχιζε σε απώλεια ψήφων στο εσωτερικό, όπου το εθνικιστικό παραλήρημα βρίσκεται στον κολοφώνα του, εν όψει των εκλογών του 2023. Αναμφίβολα, το όλο εγχείρημα-φιάσκο του χάρτη οργανώθηκε και παρουσιάσθηκε με την άδεια ή την ανοχή του ίδιου του Τούρκου πρωθυπουργού, ο οποίος στηρίζει την επανεκλογή του ως Προέδρου στο κόμμα του Μπαχτσελί και τους «Γκρίζους Λύκους».

Φαίνεται, όμως, ότι ο «Χάρτης Μπαχτσελί» δεν ήταν αρκετός για να υποστηρίξει τις ολοκληρωτικές βλέψεις της Τουρκίας ως προς την Κρήτη. Μερικές ημέρες αργότερα, στο τουρκικό τηλεοπτικό κανάλι TR haber, αναρτήθηκε χάρτης της Μεγαλονήσου και του περίξ αυτής θαλασσιού χώρου, συνοδευόμενος από δημοσίευμα του πρώην Γ.Γ. του Υπουργείου Άμυνας της Τουρκίας **κ. Γιουμίτ Γιαλίμ**, ο οποίος πρόβαλε την ακραία θέση ότι, σύμφωνα με **τη Συνθήκη Ειρήνης του Λονδίνου**

της 17 /30 Μαΐ 1913, (η οποία συνεκλήθη υπό την αιγίδα των Μεγάλων Δυνάμεων με το τέλος του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου, όρισε την διανομή των αποσπασμένων εδαφών της ηττημένης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και έθεσε τα προκαταρκτικά της τελικής Συμφωνίας κάθε κράτους με την Τουρκία), η Κρήτη, μόνο κατά τον Νομό Χανίων (το 1/4 του εδάφους της) ανήκει στην Ελλάδα, ενώ τα υπόλοιπα 3/4, ομού με τα εγγύς 14 νησιά (Γαύδος, Ντία, Διονυσάδες, Γαιδουρονήσι, Κουφονήσι κλπ), βραχονησίδες και βράχους, ανήκουν δικαιωματικά στην Τουρκία.

Χάρτης Γιουμίτ Γιαλίμ

Αναλύοντας το άρθρο του, ο κ. Γιαλίμ υποστήριξε ότι η εν λόγω Συνθήκη «όριζε την μεταβίβαση της Κρήτης στα "συμμαχικά κράτη" του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου, Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία, Μαυροβούνιο. Εν τούτοις, μετά την μεταβίβαση, τα τρία τε-

λευταία κράτη (Βουλγαρία, Σερβία και Μαυροβούνιο) αποχώρησαν από την Συνθήκη και παραιτήθηκαν των δικαιωμάτων τους επί της Κρήτης. Και, ενώ μετά την αποχώρηση αναμένονταν ότι τα 3/4 της Νήσου θα περνούσαν στον πρώην ιδιοκτήτη τους, δηλαδή την Οθωμανική Αυτοκρατορία, η Αθήνα δημιούργησε de facto κατάσταση, κατέλαβε ολόκληρη την Νήσο και συνεχίζει να την κατέχει παράνομα μέχρι σήμερα».

Κατ' αρχήν σημειώνεται ότι ο κ. Γιαλίμ δολίως απέφυγε να αναφέρει ότι, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της ανωτέρω Συνθήκης του Λονδίνου, ο Σουλτάνος Μεχμέτ Ε΄ Ρεσάντ «εκχώρησε την Νήσο Κρήτη εις τους ηγεμόνας των συμμαχικών κρατών και παραιτήθηκε υπέρ αυτών κάθε κυριαρχικού ή άλλου δικαιώματος που είχε αποκτήσει επί της Νήσου». Ο όρος αυτός είναι εξαιρετικής σημασίας, καθώς σηματοδοτεί επίσημα το τέλος της Οθωμανικής αυτοκρατορίας στη Κρήτη μετά από δυόμιση περίπου αιώνες κυριαρχίας (1669-1913) και απεκδύει αυτήν από κάθε μορφής εμπλοκή στην Νήσο.

Εν τω μεταξύ, οι Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής (Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία, Ιταλία, Ρωσία), πάντοτε εις εκτέλεση της Συνθήκης του Λονδίνου, πράγματι επόπτευαν την μεταβίβαση των κυριαρχικών

δικαιωμάτων επί της Κρήτης σε Ελλάδα, Σερβία, Βουλγαρία και Μαυροβούνιο, με την Εντολή ότι μόνο ένα από αυτά τα κράτη τελικά θα κυριαρχούσε σε ολόκληρο το νησί και όχι κάθε κράτος ξεχωριστά και κατά Νομό του νησιού, όπως αποπειράται να μας πείσει ο κ. Γιαλίμ στην προσπάθεια του να εξασφαλίσει για τη χώρα του τα ...3/4 της Κρήτης. Όπως ήταν φυσικό, τα λοιπά κράτη, αδιστάκτως αναγνώρισαν την Ελλάδα ως μοναδική και αδιαμφισβήτητη δικαιούχο των κυριαρχικών της δικαιωμάτων στην Κρήτη και αποδέχθηκαν την παραίτηση από αυτά.

Οι μεταβιβάσεις πραγματοποιήθηκαν θεσμικά και με τήρηση των νομίμων διαδικασιών. Το πρώτο έμμεσο, πλην θετικό, βήμα έγινε στις 19 Μαΐου /1 Ιουν. 1913 με την υπογραφή στη Θεσσαλονίκη και σε προξενικό επίπεδο, της **«Ελληνοσερβικής Συνθήκης Ειρήνης, Φιλίας και Αμοιβαίας Συνεργασίας»**, με την οποία οι δυο χώρες, μεταξύ άλλων, συμφώνησαν στην αμοιβαία εγγύηση των εδαφικών κτήσεων εκάστης (Αρχή του *utis possidetis*) και στον καθορισμό της διανομής των εδαφών που θα εκχωρούνταν από την Οθωμανική αυτοκρατορία μετά την λήξη του Α΄ Βαλκανικού πολέμου.

Στις 26 Ιουνίου 1913, ένα και πλέον μήνα μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Λονδίνου και πριν από την επικύρωσή της, ξέσπασε ο **Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος** ο οποίος, τελικά, οδήγησε στην υπογραφή της εκ 10 άρθρων αποτελούμενης **Συνθήκης του Βουκουρεστίου (28 Ιουλ./ 10 Αυγ, 1913)**, μεταξύ των νικητήριων κρατών Ελλάδος, Ρουμανίας, Σερβίας, Μαυροβουνίου και της ηττημένης Βουλγαρίας, η οποία αναγνώρισε το νέο εδαφικό καθεστώς στα Βαλκάνια.

Η Συνθήκη αυτή υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική για την Ελλάδα διότι περίπου διπλασίασε την εδαφική της έκταση προσθέτοντας περιοχές γεωπολιτικής σπουδαιότητας, ανέβασε τον πληθυσμό της σε 4,7 εκατ. και βελτίωσε σημαντικά τη διεθνή θέση της. Όσον αφορά την Κρήτη, στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 5 της Συνθήκης αναφέρονταν ρητά ότι η Βουλγαρία **«στο εξής παραιτείται πάσης αξιώσεως επ΄ αυτής (της Κρήτης)»**. Λίγο πριν την λήξη του πολέμου και η Σερβία παραιτήθηκε επίσημα υπέρ της Ελλάδος από κάθε δικαίωμα επί της Κρήτης, **με το άρθρο 5 του ελληνο-σερβικού Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου** που υπεγράφη στο Βελιγράδι από τους Πρωθυπουργούς Βενιζέλο και Πόσιτς, στις 21 Ιουλ./3 Αυγ. 1913.

Μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Βουκουρεστίου, οι βαλκάνιοι σύμμαχοι θεώρησαν ότι οι συνοριακές εκκρεμότητες είχαν οριστικά εκλείψει και συμφώνησαν ότι ήταν περιττή η παραίτηση των α-

ξιώσεων του **Μαυροβουνίου**. Εξ άλλου το Μαυροβούνιο δεν ήταν επίσημος σύμμαχος της Ελλάδος, απλά συνδέονταν έμμεσα με αυτήν μέσω των συμμαχικών δεσμεύσεων που είχε αναλάβει προς Βουλγαρία και Σερβία, ενώ έντονη ήταν η πεποίθηση ότι γρήγορα θα ενώνονταν με την Σερβία και έτσι θα εξέλιπε κάθε λόγος επίσημης παραίτησής του. Βέβαια, η Ένωση ήλθε μετά το τέλος του Α΄ ΠΠ και σχηματίστηκε το βασίλειο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων, γνωστό από το 1929 ως Γιουγκοσλαβία.

Το φθινόπωρο 1913 ξεκίνησαν διαβουλεύσεις Ελλάδος και Οθωμανικής αυτοκρατορίας προς επίλυση των μεταξύ τους εκκρεμών ζητημάτων. Αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων ήταν, στις 1/14 Νοε. 1913, η υπογραφή στην Αθήνα νέας διμερούς Συνθήκης (γνωστής και ως **«Συνθήκη των Αθηνών»**), που προέβλεπε την άμεση αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων (άρθρο 1) και την επαναφορά σε ισχύ των Συνθηκών που είχαν υπογραφεί μεταξύ τους (άρθρο 2), συμπεριλαμβανομένης και της Συνθήκης του Λονδίνου (17/23 Μαΐου 1913), στην οποία έδωσε αυξημένη τυπική ισχύ με την επικύρωση όσων «προκαταρκτικώς» είχαν συνομολογηθεί με αυτήν.

Παρά την ανωτέρω τεκμηρίωση που σίγουρα είναι γνωστή στον κ. Γιαλίμ, αυτός ισχυρίζεται ότι το 1913, η Σερβία και η Βουλγαρία δεν παραιτήθηκαν **«υπέρ της Ελλάδος»** διότι η φράση αυτή δεν αναγράφονταν ρητά σε καμία Συνθήκη Ειρήνης, με αποτέλεσμα και τα αναλογούντα «μερίδια» κυριαρχίας τους επί της Κρήτης (συν του Μαυροβουνίου), να επιστρέψουν αυτοδίκαια στην Οθωμανική αυτοκρατορία. Προσποιείται, όμως, ο εν λόγω άκομψος προπαγανδιστής, ότι αγνοεί τον εν ισχύ **Γενικό Κανόνα** του Διεθνούς Δικαίου που επιτάσσει ότι: Η παραίτηση ενός κράτους από την άσκηση κυριαρχίας επί συγκεκριμένου εδάφους, δεν γίνεται υπέρ του (νόμιμου ή παράνομου) «κατόχου» του εδάφους (εν προκειμένω της Οθωμανικής αυτοκρατορίας) αλλά υπέρ των δικαιούμενων **«διαδόχων» ή «δικαιούχων»** αυτού (εν προκειμένω της Ελλάδος).

Τώρα, αν κάποιος αναρωτηθεί “γιατί η Ελλάδα πρέπει να γίνει αποδεκτή ως το αποκλειστικό διάδοχο κράτος για τη Κρήτη», θα εύρει την απάντηση γραμμένη με ολόχρυσά γράμματα στις δέλτους της Ελληνικής Ιστορίας.

Η Μεγαλόνησος ήταν ανέκαθεν Ελληνική. Μετά την αιφνίδια καταστροφή του Μινωικού πολιτισμού το 1450 π.Χ, Μυκηναίοι Έλληνες (Αχαιοί) από την Πελοπόννησο, μετανάστευσαν στην Κρήτη και τους ακολούθησαν οι Δωριείς και άλλες ελληνικές φυλές. Στους επόμενους

αιώνες, παρά τους διάφορους κατακτητές (Ρωμαίους, Βυζαντινούς, Άραβες), οι Κρητικοί δεν ξέχασαν την ελληνική καταγωγή και θρησκευτική τους συνείδηση (ο Χριστιανισμός διαδόθηκε στην Κρήτη από τον Τίτο, μαθητή του Απ. Παύλου, το 67 μ.Χ). Μετά την κατάληψη της Κων/πολης το 1204 από τους Σταυροφόρους, πουλήθηκε στους Βενετούς, το 1211. Το 1645 οι Οθωμανοί Τούρκοι επιτίθενται κατά της Κρήτης που την κατείχαν ακόμη οι Βενετοί και ολοκληρώνουν την κατάληψή της στις 27 Σεπτ. 1669, με την πτώση του Χάνδακα (Ηρακλείου). Έτσι άρχισε η Τουρκοκρατία, η χειρότερη περίοδος της Κρητικής Ιστορίας.

Όμως οι Κρητικοί δεν υπετάγησαν. Τον Αύγουστο 1866 ξέσπασε η μεγάλη Κρητική Επανάσταση. Το ολοκαύτωμα της Μονής του Αρκαδίου Χανίων στις 8 Νοε. 1866, ξεσήκωσε σε Ευρώπη και Αμερική αισθήματα φιλελληνισμού και συμπάραστασης στην Επανάσταση που κράτησε μέχρι τις αρχές 1869, χωρίς να ευδοκιμήσει. Εξιλαστήριο θύμα της ο χριστιανικός πληθυσμός του νησιού που υπέστη τα πάνδεινα από την εκδικητική μανία των Τούρκων. Το μόνο όφελος που προέκυψε ήταν τα σκιάδη προνόμια του **«Οργανικού Νόμου» της 3^{ης} Φεβρ. 1868** του Σουλτάνου, δια του οποίου καθιερώθηκε για την Κρήτη καθεστώς υποτυπώδους ημιαυτονομίας.

Το 1875 ξεσπά νέα Επανάσταση που εξαναγκάζει τον Σουλτάνο Αβδούλ Χαμίτ να υπογράψει με την επαναστατική Συνέλευση Κρητών την Συνθήκη της **Χαλέπας Χανίων (16 Οκτ. 1878)**, δια της οποίας υποχρεώθηκε να επιφέρει διευρυμένες μεταρρυθμίσεις στον προαναφερθέντα Οργανικό Νόμο του 1868, που ουσιαστικά προετοίμασαν την πλήρη αυτονομία της Κρήτης.

Οι συγκρούσεις επαναλαμβάνονται το 1895-96. Το 1897 ενισχύσεις από ελληνικές δυνάμεις και εθελοντές ξεκίνησαν αγώνα για την απελευθέρωση της Κρήτης και την Ένωση με την Ελλάδα. Οι συγκρούσεις σταμάτησαν στις 25 Αυγ 1898 με την σφαγή στο Ηράκλειο, όταν άτακτοι μουσουλμάνοι σκότωσαν 500-800 Χριστιανούς της πόλης και 48 στρατιώτες της βρετανικής δύναμης ασφαλείας μαζί με τον Βρετανό Υποπρόξενο Λυσίμαχο Καλοκαιρινό και την οικογένειά του. Το φρικτό γεγονός έδωσε αφορμή στις Μεγάλες Δυνάμεις να παραχωρήσουν στην Κρήτη καθεστώς αυτονομίας, την λεγόμενη **«Κριτική Πολιτεία»**, υπό την επίβλεψή τους και την ψιλή κυριότητα του Σουλτάνου. Πρώτος Διοικητής (Υπατος Αρμοστής) του νέου καθεστώτος – που θεωρείται το μεταβατικό στάδιο πριν την Ένωση με την Ελλάδα το 1913 – τοποθετήθηκε, με τριετή θητεία, ο βασιλόπαις Γεώργιος που αφίχθη στη Σούδα

στις 9 Δεκ. 1898. Δύο μήνες αργότερα, και ο τελευταίος μουσουλμάνος στρατιώτης εγκατέλειπε το κρητικό έδαφος.

Η ιστορική αναδρομή καταδεικνύει ότι, με την έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων, τα κυριαρχικά δικαιώματα του Σουλτάνου επί της Κρήτης είχαν εξασθενήσει σημαντικά, σχεδόν μηδενισθεί. Μετά, ακολούθησαν οι παραιτήσεις των βαλκάνιων Συμμάχων με τις ειρημένες Συνθήκες του 1913 και με θετικό αποτέλεσμα την αυτοδίκαιη, ολοκληρωτική, αμετάκλητη και χωρίς χρονικούς περιορισμούς μεταβίβαση των κυριαρχικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα, ως μόνου, αποκλειστικού και αδιαμφισβήτητου κράτους - διαδόχου (δικαιούχου) του κρητικού εδάφους. Αργότερα, ο Ελευθέριος Βενιζέλος θα δηλώσει πως οι επικυρώσεις της Συνθήκης των Αθηνών (1/14 Νοε 1913) **«ήταν η τελευταία λέξη επί του Κρητικού Ζητήματος καθώς εξάλειψε κάθε ίχνος τουρκικής επικυριαρχίας στην Κρήτη»**. Αιώνες αιμάτων δακρύων και θυσιών εύρισκαν τώρα τη δικαίωσή τους.

Μετά τις Συνθήκες του Βουκουρεστίου και των Αθηνών, στις 19 Νοε. 1913, η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου, επιζητούσα να προσδώσει οντότητα στην ελληνική κυριαρχία επί της Κρήτης, ανακοίνωσε προς τις Μεγάλες Δυνάμεις και τα κράτη με τα οποία διατηρούσε διπλωματικές σχέσεις, ότι στο εξής καταργεί τον θεσμό **των Διομολογήσεων** (τουτέστιν των μονομερών συμβάσεων δια των οποίων παρέχονταν ειδικά προνόμια στους υπηκόους άλλων κρατών) για τις Νέες Χώρες του βασιλείου, συμπεριλαμβανομένης και της Κρήτης. Οι Μεγάλες Δυνάμεις και οι πλείστοι των λοιπών αποδεκτών, ενημέρωσαν την Ελλάδα ότι έλαβαν γνώση της Διακοίνωσης και τούτο σημαίνει την εκ μέρους αυτών σιωπηρή (ex silentio) αναγνώριση της ελληνικής κυριαρχίας επί της Κρήτης και την αποδοχή, σε διεθνές επίπεδο, της επερχόμενης ενσωμάτωσης αυτής με την Ελλάδα.

Ο επίσημος εορτασμός της Ένωσης της Κρήτης με την Μητέρα Ελλάδα έγινε την 1^η Δεκ. 1913, ημέρα Κυριακή, με την παρουσία του Βασιλέως Κωνσταντίνου και του Πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου. Στο φρούριο Φιρκά των Χανίων υπεστάλησαν οι ξένες Σημαίες και τα μπαϊράκια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και υψώθηκε η Γαλανόλευκη που έκτοτε κυματίζει υπερήφανα, αδιάλειπτα και αδιατάρακτα πάνω από ολόκληρη την Κρητική γη, συμβολίζουσα την πλήρη ελληνική κυριαρχία. Η λεβεντογέννα Κρήτη, και μετά την Ένωση, συνέχισε να συνεισφέρει με θυσίες των τέκνων της στους αγώνες του Έθνους (Α΄ ΠΠ, μικρασιατική εκστρατεία, επική μάχη της Κρήτης 1941, αντίσταση κατά της γερμανικής κατοχής) και σίγουρα θα εξακολουθήσει να προσφέρει όσο ζει και υπάρχει Ελλάδα, ως αναπόσπαστο κομμάτι αυτής.

Επιλεγόμενα: Δεν χρειάζονται περισσότερα τεκμήρια για να αποδειχθεί η «επί χάρτου» πολιτική απάτη του κ. Γιαλίμ, που αποπειράται να ενδυναμώσει την αναθεωρητική ρητορική της χώρας του στοχεύοντας στην αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας επί της Κρήτης και, δι' αυτής, στην οικειοποίηση και εκμετάλλευση των υπό ελληνικό έλεγχο θαλασσίων ζωνών πέριξ της Μεγαλονήσου (χωρικά ύδατα, υφαλοκορηπίδα, ΑΟΖ κλπ).

Ωστόσο, οι χάρτες “Μπαχτσελί» και «Γιαλίμ» δεν είναι καθόλου καινοφανή εγχειρήματα. Εδώ και πολλά χρόνια η Τουρκία συνηθίζει να προωθεί και να φέρνει στην ευρεία δημοσιότητα θέσεις/απόψεις/προτάσεις (σε εικόνες, χάρτες, εμπρηστικά κείμενα κλπ) διαφόρων εθνικιστικών οργανώσεων ή εξτρεμιστικών ατόμων – ελεγχόμενων, όμως, από την ίδια - και, στον κατάλληλο χρόνο, εντέχνως να προσποιείται ότι τις αποδέχεται και να τις μετατρέπει σε επιχειρήματα της εξωτερικής της πολιτικής. Μάλιστα, κάποια από αυτά τα εγχειρήματα συζητούνται στην τουρκική Εθνοσυνέλευση και καταλήγουν να γίνουν ακόμη και νόμοι του κράτους, αρκούντως, όμως, παραλλαγμένα ώστε να φαίνονται νόμιμα και λογικοφανή στην Διεθνή Κοινότητα.

Ευτυχώς, η ελληνική διπλωματία-κάπως αργά, ομολογουμένως-συνειδητοποίησε αυτή την παραπειστική πολιτική της Άγκυρας και σήμερα έγκαιρα και τεκμηριωμένα την αντιμετωπίζει προτού αποτελέσει “δούρειο ίππο» για τα ημέτερα σχέδια αποτροπής του τουρκικού επεκτατισμού και για να μην εξαναγκαζόμαστε να «τρέχουμε» πίσω από τα προκατασκευασμένα από την Τουρκία γεγονότα, όπως έγινε κατ' επανάληψη στο παρελθόν, ως απόρροια διαχρονικών λαθών της εθνικής μας πολιτικής.